Orimattilan kaupungin valmiussuunnitelman yleinen osa

Hyväksytty kaupunginhallituksessa 20.4.2026 § 175

Sisältö

Johdanto **3**

1. Strateginen valmiussuunnitelma, varautuminen häiriötilanteisiin **5**

1.1. Turvallisuuskulttuuri ja turvallisuudenhallinta kaupunkikonsernissa 5

1.2. Elintärkeät ja kriittiset toiminnot 5

1.3. Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet 7

1.3.1. Varautuminen ennaltaehkäisevänä toimintana 7

1.3.2. Elintärkeiden toimintojen ja palveluiden turvaaminen: jatkuvuussuunnittelu 8

1.3.3. Häiriötilanteen hallinnan ja johtamisen edellytysten turvaaminen 8

1.4. Lainsäädäntö ja ohjeet 9

1.5. Alueelliset ja kunnalliset uhka-arviot ja riskien arviointi 10

1.5.1. Hyvinvointialueyhteistyö 11

1.5.2. Kyberturvallisuus 11

1.5.3. Toimialakohtaiset uhka-arviot ja riski- ja haavoittuvuusanalyysit 11

1.5.4. Riskien arviointi 12

1.6. Painopisteet varautumisen kehittämisessä ja toimenpideohjelma 12

1.7. Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen liittyvät kustannukset ja hankinnat 13

1.8. Varautumiskoulutus ja harjoitukset 13

1.9. Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt kaupunkikonsernissa 13

1.10. Varautumisvelvoitteiden huomioiminen ostopalveluissa ja sopimusperusteisessa palvelutuotannossa 14

1.11. Yhteistoiminta varautumisessa ja suunnitelmien yhteensovittaminen 14

1.12. Kaupunkikonsernin valmiussuunnitelmien yhteensovittaminen 15

1.13. Pelastuslaitoksen tuki valmiussuunnittelulle 15

2. Operatiivinen valmiussuunnitelma, häiriötilanteen hallinta **16**

2.1. Häiriötilanteen hallinnan tehtävät ja tavoitteet 16

2.2. Uhka-arvioiden keskeiset tulokset 16

2.3. Johtamisjärjestelmä normaalioloissa 16

2.4. Kaupunkikonsernin johdon ja avainhenkilöstön hälyttämis- ja informointijärjestelyt 17

2.5. Luottamushenkilöiden informointi 17

2.6. Häiriötilanne johtamisen ja tilanteen seurannan käynnistäminen häiriötilanteessa 18

2.7. Johtamispaikat 18

2.8. Johtaminen ja tilannetietoisuus 18

2.9. Viestinnän ja tiedottamisen peruslinjaukset 19

2.10. Vastuut ja tehtävät häiriötilanteen hallinnassa 20

2.11. Pelastustoiminta, väestön suojaaminen ja yhteistoiminta pelastuslaitoksen kanssa 20

2.12.1. Yhteistoiminta 20
2.12.2. Pelastustoiminnan johtaminen 21
2.12.3. Väestön varoittaminen 21
2.12.4. Väestön suojaaminen 21
2.12.5. Väestön evakuointi 21
2.12.6. Omatoiminen varautuminen 22
2.13. Toiminnan yhteensovittaminen 22
3. Poikkeusolojen valmiussuunnitelma, varautuminen poikkeusoloihin 24
3.1. Poikkeusolojen vaikutukset kaupungin toimintaan ja toimintaedellytyksiin 24
3.2. Kaupungin hallinto poikkeusoloissa 25
3.3. Valmiustoiminta poikkeusoloissa 25
3.4. Varausjärjestelyt ja varaamisen vastuut 26
3.4.1. Henkilöstön varaamisen vastuut kaupunkikonsernissa 26
3.4.2. Vastuut rakennusvarauksista 26
3.4.3. Vastuu ajoneuvo- ja työkonevarauksista 26
3.5. Väestönsuojelutehtävät ja väestönsuojeluorganisaatio 26
Käsitteitä 28
Liitteet 29

Johdanto

Valmiuslain (1552/2011) 12 §:n mukaan kunnan tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muin toimenpitein varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen kaikissa turvallisuustilanteissa.

Valmiussuunnittelulla tarkoitetaan organisaation varautumista tavalla, jossa voimavarojen käyttö ja toiminta suunnitellaan sekä priorisoidaan häiriötilanteen vaatimusten mukaisesti ottamalla huomioon myös valmiuslain tarkoittamat poikkeusolot.

Kaupungin valmiussuunnitelma jakautuu yleiseen osaan ja toimialakohtaisiin valmiussuunnitelmiin.

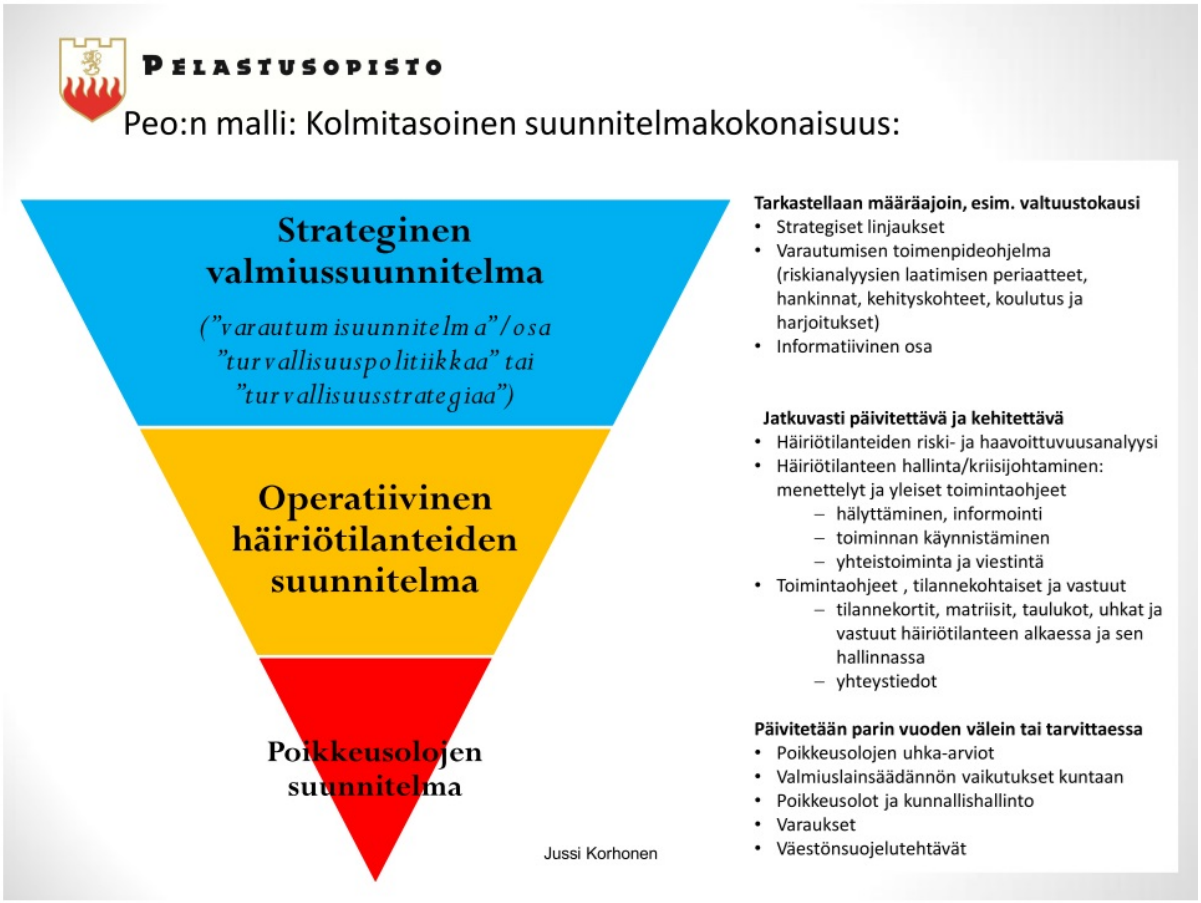
Valmiussuunnitelma perustuu kokonaisturvallisuuden toimintamalliin, Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan 2025 sekä voimassa olevaan lainsäädäntöön. Varautuminen on osa kaupungin strategista johtamista, riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa. Suunnitelma kytkeytyy Orimattilan kaupungin hallintosääntöön (1.6.2025 lukien), jossa määrätään toimivallasta normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Valmiussuunnitelman yleinen osa on laadittu huomioiden Orimattilan kaupungin erityispiirteet sekä toimintaympäristö. Tätä valmiussuunnitelman yleistä osaa päivitetään tarvittaessa.

Valmiussuunnitelman yleiseen osaan on koottu koko kaupunkikonsernia koskevat yhteiset linjaukset ja toimintaperiaatteet noudatettavaksi myös toimialoilla sekä merkittävimmät kaupunkikonsernia koskevat uhkatilat ja riskit. Yleinen osa toimii kaupunkikonsernin eri toimijoiden valmiussuunnittelua ja häiriötilanteiden aikaista toimintaa yhteen sovittavana ja painopisteitä asettavana asiakirjana.

Valmiussuunnitelman yleinen osa koostuu kolmesta kokonaisuudesta:

- strateginen valmiussuunnitelma
- operatiivinen valmiussuunnitelma häiriötilanteiden toimintaa varten sekä
- poikkeusolojen erityiskysymyksiä käsittelevä osa.

Operatiiviset yksityiskohdat ja yhteystiedot on esitetty erillisissä salassa pidettävissä liitteissä.

PELASTUSOPISTO
Peo:n malli: Kolmitasoinen suunnitelmakokonaisuus:
Strateginen valmiussuunnitelma
("varautumisuunnitelma"/osa "turvallisuuspolitiikkaa" tai "turvallisuusstrategiaa")
Operatiivinen häiriötilanteiden suunnitelma
Poikkeusolojen suunnitelma
Jussi Korhonen
Tarkastellaan määräajoin, esim. valtuustokausi
• Strategiset linjaukset
• Varautumisen toimenpideohjelma (riskianalyysien laatimisen periaatteet, hankinnat, kehityskohteet, koulutus ja harjoitukset)
• Informatiivinen osa
Jatkuvasti päivitettävä ja kehitettävä
• Häiriötilanteiden riski- ja haavoittuvuusanalyysi
• Häiriötilanteen hallinta/kriisijohtaminen: menettelyt ja yleiset toimintaohjeet
– hälyttäminen, informointi
– toiminnan käynnistäminen
– yhteistoiminta ja viestintä
• Toimintaohjeet , tilannekohtaiset ja vastuut
– tilannekortit, matriisit, taulukot, uhkat ja vastuut häiriötilanteen alkaessa ja sen hallinnassa
– yhteystiedot
Päivitetään parin vuoden välein tai tarvittaessa
• Poikkeusolojen uhka-arviot
• Valmiuslainsäädännön vaikutukset kuntaan
• Poikkeusolot ja kunnallishallinto
• Varaukset
• Väestönsuojelutehtävät

1. Strateginen valmiussuunnitelma, varautuminen häiriötilanteisiin

1.1. Turvallisuuskulttuuri ja turvallisuudenhallinta kaupunkikonsernissa

Pääpaino valmiussuunnittelussa on normaaliolojen häiriötilanteilla. Valmiuden ylläpito pyritään saamaan osaksi normaalia toimintaa, ja painopistettä pyritään suuntaamaan häiriötilanteiden hallinnasta niiden ennakointiin, estämiseen sekä vaikutusten minimointiin.

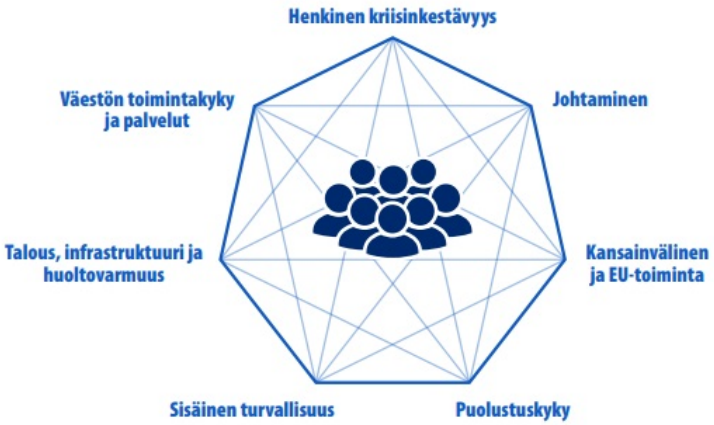
Orimattilan kaupungin turvallisuuteen ja varautumiseen liittyen on olemassa mm. seuraavat dokumentit:

- Orimattilan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asiakirja
- Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen ohjeet
- Kaupunkikonsernin yhtiöiden varautumissuunnitelmat
- Toimialojen valmiussuunnitelmat
- Kiinteistökohtaiset pelastussuunnitelmat (julkiset rakennukset)

1.2. Elintärkeät ja kriittiset toiminnot

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa (Valtioneuvoston periaatepäätös 2025/1) kuvataan kokonaisturvallisuuden toimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistoimintana. Kokonaisturvallisuus muodostaa perustan suomalaisen yhteiskunnan kriisinkestävyydelle eli resilienssille. Yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaan paikallistasolla toiminnan keskiössä ovat kunnat, joilla on usealla turvallisuuden osa-alueella merkittävä toimivalta. Ne ovat ihmisten, järjestöjen ja muiden yhteisöjen sekä yritysten kannalta monissa tapauksissa olennainen toimija häiriötilanteisiin ja kriiseihin varauduttaessa ja vastattaessa. Turvallisuusstrategiassa määritellään yhteiskunnan elintärkeät toiminnot. Elintärkeät toiminnot ovat yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömiä kokonaisuuksia, joihin kohdistuu erilaisia uhkia. Elintärkeät toiminnot ovat varautumistyön perusta myös Orimattilan kaupungin varautumisessa. Ne ovat toimintoja, jotka ovat yhteiskunnan toimivuuden kannalta

välttämättömiä, kaikissa tilanteissa ylläpidettäviä toimintoja. Yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja ovat:

Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot (Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2025)

Edellä esitettyjen valtakunnallisten elintärkeiden toimintojen perusteella Orimattilan kaupungin elintärkeiksi ja kriittisiksi toiminnoiksi on tunnistettu seuraavat:

- johtaminen ja päätöksentekokyky
- sivistyspalvelut
- hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- yhdyskuntatekniikka ja infrastruktuuri
- maankäyttö ja kaavoitus
- vesi- ja jätehuolto
- ICT ja digitaalinen toimintakyky
- talouden hallinta ja maksuliikenne
- viestintä ja tilannekuvan hallinta
- elinvoiman turvaaminen
- riippuvuus hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen toimintakyvystä

Johtaminen on keskeistä kokonaistilanteen hallinnassa ja toiminnan koordinoinnissa. Tämän vuoksi varautumisen ja valmiussuunnittelun tavoitteena on turvata johtamisen, päätöksenteon ja palvelutuotannon jatkuvuus kaikissa turvallisuustilanteissa.

1.3. Varautumisen ja valmiussuunnittelun tarkoitus ja tavoitteet

1.3.1. Varautuminen ennaltaehkäisevänä toimintana

Varautuminen on osa kaupungin normaalia johtamisjärjestelmää eikä erillinen toiminto.

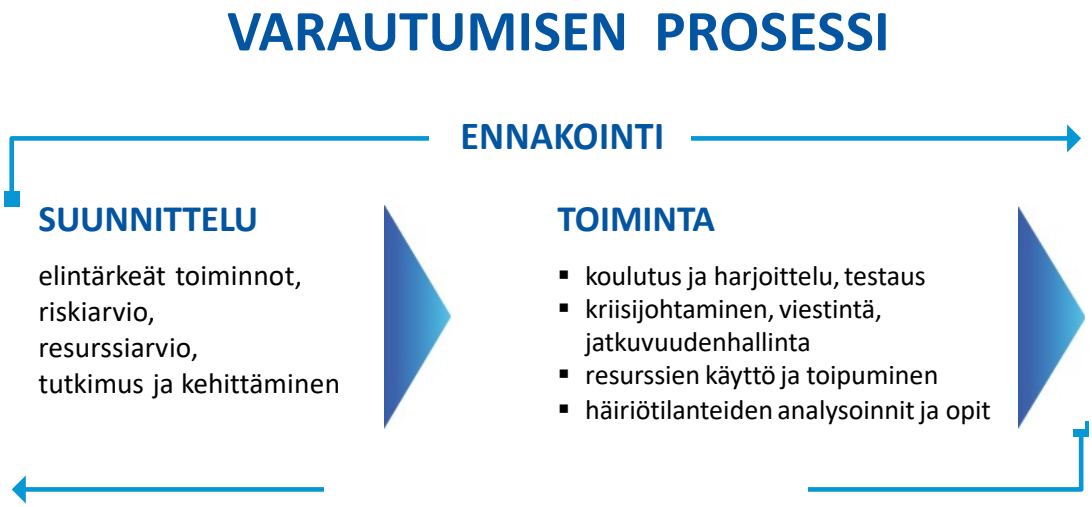
Varautumiseen kuuluu olennaisesti häiriötilanteiden ennaltaehkäisy ja riskien minimointi ja poistaminen.

Häiriötilanteiden hallintaa varten tarvitaan koulutusta ja säännöllistä harjoittelua.

Varautumista ja valmiutta koskevat suunnitelmat on pidettävä ajan tasalla.

Yritysten, yhteisöjen ja kotitalouksien itsenäinen varautuminen häiriötilanteisiin on myös huomioitava osana kaupungin valmiussuunnittelua. Tähän kuuluu esimerkiksi kotivaratietoisuuden levittäminen. Lisätietoa kotivarasta (72 tuntia) löytyy viranomaislähteistä.

Varautumisen prosessi, yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017

1.3.2. Elintärkeiden toimintojen ja palveluiden turvaaminen: jatkuvuussuunnittelu

Toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi todennäköisimpien häiriötilanteiden varalle on oltava jatkuvuussuunnitelmat ja suunnitelmien mukaista toimintaa on harjoiteltava säännöllisesti henkilöstön tietotaidon ylläpitämiseksi. Suunnittelun pitää olla osa normaalia toiminnan suunnittelua, ei erillinen prosessi.
Varajärjestelyt on tehtävä ihmisten, tilojen, laitteiden sekä tietojärjestelmien osalta.
Kukin toimiala tekee suunnitelmat omaa toimintaansa varten.
Varautumisvelvoitteiden huomiointi ostopalveluissa on kuvattu dokumentin kohdassa 1.10.

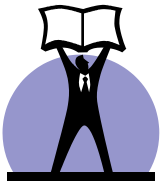
1.3.3. Häiriötilanteen hallinnan ja johtamisen edellytysten turvaaminen

Häiriötilanteen tehokkaan hallinnan kannalta on keskeistä, että tarvittavat toimenpiteet käynnistetään viipymättä ja riittävässä laajuudessa. Häiriötilanteen seurausten pienentämiseksi on parempi käynnistää hieman ylimitoitetut toimenpiteet tilanteen hallitsemiseksi. Jo käynnistettyjä toimenpiteitä voidaan keskeyttää, mikäli tilanne osoittautuu alkuarviota paremmaksi.
Kaupungin laajuisen kriisinhallinnan yksi keskeisimmistä toiminnoista on tilannekuvan hallinta. Toimialoilla on omat strategiset ja operatiiviset suunnitelmat häiriötilanteissa toimimiseen, mutta eri toimialojen ja muiden sidosryhmien välisen yhteistyön koordinoimiseksi laajemman kokonaiskuvan hallinta on välttämätöntä.
Toinen tärkeä osa-alue kriisinhallinnassa on viestintä. Oikea-aikainen, tietosisällöltään ja levikiltään riittävän laaja ja paikkansa pitävä tiedotus auttaa kontrolloimaan tilannetta ja hillitsemään epävirallisten kanavien kautta leviävän, mahdollisesti väärän tiedon vaikutuksia. Aktiivinen tiedottaminen häiriötilanteen aikana on tärkeää myös silloin, kun häiriötilanteen selvittely tai purkaminen on suvantovaiheessa. ”Ei tiedotettavaa” -viestit antavat tilanneviestejä seuraaville kuvan, että häiriötilanteen hallinta on aktiivista ja viestintä toimii. Erilaisten

häiriötilanteiden varalta on tehtävä suunnitelmat vaihtoehtoisten viestintävälineiden käytöstä siltä varalta, että perinteiset viestintäkanavat (kuten puhelin ja sähköposti sekä sosiaalinen media) eivät ole käytettävissä. Pelastusopisto järjestää koulutusta kuntien johtokeskustoimintaan. Koulutuksen lisäksi säännölliset harjoitukset ovat tärkeitä kriisinhallintavalmiuden ylläpitämiseksi.

1.4. Lainsäädäntö ja ohjeet

Viranomaisten tehtäviä koskevissa säädöksissä on määrätty, että organisaation on hoidettava tehtävänsä kaikissa oloissa. Myös poikkeusoloihin tulee varautua. Kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien pitää varmistaa tehtäviensä hoidon mahdollisimman hyvä jatkuvuus poikkeusoloissa valmiussuunnitelmien ja etukäteisvalmisteluin.

Huoltovarmuutta koskevia lakeja ja asetuksia

Laki huoltovarmuuden turvaamisesta (1390/1992)

Varautumista koskevat lait, strategiat ja ohjeet

Pelastuslaki (379/2011)
Valmiuslaki (1552/2011)
Kuntalaki (410/2015)
Rakentamislaki (751/2023)
Alueidenkäyttölaki
Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2025
Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019), erityisesti tietoturvallisuutta ja häiriötilanteisiin varautumista koskevat säännökset

1.5. Alueelliset ja kunnalliset uhka-arviot ja riskien arviointi

Uhkien ja riskien arviointi pyritään koulutusten, ohjeistusten ja työkalujen (eli taulukko- ja dokumenttipohjien) avulla yhtenäistämään siten, että arvioista saadaan mahdollisimman saman tasoisia.

Mm. Päijät-Hämeen pelastuslaitos on laatinut pelastustoimen riski- ja saavutettavuusalueet –kartoituksen. Toiminnassa tulee ottaa huomioon kansallinen ja alueellinen riskiarvio. Orimattilan alueella tunnistettuja riskejä ovat mm. seuraavat:

- vaarallisia kemikaaleja käsittelevät laitokset
- vaarallisten aineiden reitit, mm. valtatie ja raideliikenne
- vesistöonnettomuus
- liikenneonnettomuuksien tihentymät (työmatkaliikenne)
- suuret yleisötapahtumat

Muut kaupunkikonsernin yhteiset uhkat ja häiriötilanteet:

- sähköenergian saannin, siirron tai jakelun häiriintyminen
- kaukolämmön toimitushäiriö
- jätehuollon häiriintyminen
- vesihuollon häiriintyminen
- maa- tai vesialueen laaja-alainen saastuminen
- maa- tai ilmaliikenneonnettomuus
- kuljetusten häiriintyminen
- myrsky tai tulvaonnettomuus
- vaarallisiin aineisiin liittyvä onnettomuus
- polttoainejakelun häiriö
- tietoliikenteen ja tietojärjestelmien käytettävyyden häiriintyminen
- tieto- ja viestintäteknologisen (ICT) infrastruktuurin vaurioituminen
- pandemia tai muu laaja-alainen tartuntatautitilanne
- vakava eläin- ja kasvitautiepidemia
- väestön turvallisuutta laajasti vaarantava rikollinen teko
- yhteiskunnan toimintoja laajasti vaarantava rikollinen teko
- päivittäistavarahuollon häiriö
- maksujen välityksen lamautuminen
- käteisen rahan saatavuuden häiriintyminen
- valtion ja kuntien luottokelpoisuuden romahtaminen
- vakuutusyhtiön vakavaraisuuden tai jälleenvakuutussuojan pettäminen
- terrori-isku tai sen selkeä uhka
- rajaturvallisuuden vaarantuminen, provokatiivinen alueloukkaus, aseellinen välikohtaus
- tuontipolttoaineiden saatavuuden häiriintyminen
- laajamittainen maahantulo
- valtakunnallisen radio- ja televisiotoiminnan häiriintyminen

– ulkomaankaupan häiriintyminen

1.5.1. Hyvinvointialueyhteistyö

Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu kuuluu Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle. Orimattilan kaupunki varautuu häiriötilanteisiin yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa erityisesti seuraavilla osa-alueilla:

- tilannekuvan muodostaminen
- väestön suojaaminen
- evakuointijärjestelyt
- tilapäismajoitus
- viestinnän yhteensovittaminen.

Kaupunki ei vastaa sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä, mutta varautuu niiden häiriöihin yhdyspintatehtäviensä kautta.

Orimattilan kaupunki tunnistaa yhdyspintatyön merkityksen hyvinvointialueen kanssa varautumisen osalta.

1.5.2. Kyberturvallisuus

Kaupungin digitaalinen toimintakyky on keskeinen osa palvelujen jatkuvuutta.

Kaupungin varautuminen sisältää:

- tietojärjestelmien varmistukset ja varajärjestelyt
- toimintamallit kyberhäiriötilanteissa
- vaihtoehtoiset manuaaliset toimintatavat
- tietoturvaloukkausten hallintamenettelyt.

1.5.3. Toimialakohtaiset uhka-arviot ja riski- ja haavoittuvuusanalyysit

Kaupunginhallituksen alaisten toimielinten ja konserniyhteisöjen on talousarvion laadinnan yhteydessä analysoitava toimintaympäristön muutoksia, tunnistettava tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioitava niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laadittava tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Kaupunginhallitus kokoaa näiden perusteella koko kaupunkikonsernia koskevan riskianalyysin ja menettelytavat merkittävimpien riskien hallitsemiseksi.

Riskienhallinnan toteutus tapahtuu sekä kaupungin toimialoilla että tytäryhteisöissä, jotka vastaavat prosessiensa riskienhallinnasta ja sen

ohjeistamisesta. Toimialat kartoittavat toimintaansa liittyvät riskit ja laativat omat riskienhallintasuunnitelmansa.

Riskienhallinnassa noudatetaan seuraavia periaatteita:

1. Riskit luokitellaan strategisiin, taloudellisiin, toiminnallisiin sekä henkilö- ja vahinkoriskeihin.
2. Riskien kartoituksen keskeinen tarkoitus on tunnistaa riskit, joilla on merkitystä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisen sekä henkilöstön ja kaupungin asukkaiden turvallisuuden kannalta.
3. Riskit pyritään ensisijaisesti poistamaan. Jäljelle jääneiden riskien vaikutusten pienentämiseksi sisällytetään riskienhallintasuunnitelmiin toimenpiteet vahinkojen torjumiseksi ja niistä toipumiseksi.

1.5.4. Riskien arviointi

Kaupungin ja toimialojen riskien ja haavoittuvuuksien arvioinnissa on laadittu riski- ja haavoittuvuusanalyysitaulukko (liite 1). Taulukon avulla laaditaan häiriötilanneskenaarioita, niiden aiheuttamia riskejä ja analysoidaan oman toiminnan haavoittuvuutta.

Kukin toimiala täyttää taulukon oman arvionsa mukaisesti. Arvion pohjana voi käyttää kaupungin tasolla tunnistettuja riskejä (luvun 1.5 listaus). Toimialojen tuottamat riskianalyysit kootaan yhteen, ja kaupungin tasolla tunnistettuja riskejä muokataan tarvittaessa toimialojen tunnistamien riskien mukaisesti. Riskien analysointi tapahtuu siis vuorovaikutteisesti: kaupungin tasolla tehdyt muutokset voivat vaikuttaa toimialojen riskianalyyseihin ja päinvastoin.

Toimialojen valmiussuunnittelun vastuuhenkilöinä toimivat nimetyt henkilöt (ks. taulukko 2.).

1.6. Painopisteet varautumisen kehittämisessä ja toimenpideohjelma

Kaupungin varautumista pyritään parantamaan vakiinnuttamalla valmiussuunnitteluprosessi, jalkauttamalla valmiussuunnittelu toimialoille, pitämällä valmiussuunnitelmat ajan tasalla ja parantamalla johtokeskusosaamista.

Taulukko 1. Orimattilan kaupungin varautumisen kehittämistoimenpiteet

Painopiste	Toimenpiteet	Toteutusaikataulu	Vastuutaho
Valmiussuunnitteluprosessin vakiinnuttaminen	Sisällytetään talousarvioprosessiin	Vuosittain jatkuvana toimintana	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat
Valmiussuunnittelun jalkauttaminen toimialoille	Toimialojen suunnitelmien päivittäminen, organisointi ja koulutus	Vuosittain jatkuvana toimintana	Toimialajohtajat
Toimialojen sekä erillistoimintojen valmiussuunnitelmien ajantasaisuus	Määrävälein päivittäminen	Vuosittain jatkuvana toimintana	Toimialajohtajat
Johtokeskustyöskentely	Johtokeskuksen perustaminen, harjoittelu	vähintään yksi harjoitus vuodessa	Kaupunginjohtaja, toimialajohtajat

1.7. Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen liittyvät kustannukset ja hankinnat

Varautuminen on osa kaupungin normaalia toimintaa ja siitä aiheutuvat kustannukset sisällytetään toiminta- ja taloussuunnitelmiin sekä talousarvioiden toiminta- ja investointimenoihin.

1.8. Varautumiskoulutus ja harjoitukset

Kaupunki osallistuu toimivaltaisten valtion viranomaisten järjestämiin valmiusharjoituksiin ja tekee yhteistyötä niiden suunnittelussa mahdollisuuksiensa mukaan.

Kaupunki, toimialat ja yhtiöt järjestävät omia harjoituksiaan tarpeen mukaan. Kaupungin henkilöstöstä osallistuu vuosittain henkilöitä eri toimijoiden järjestämille yleisille valmiussuunnittelun kursseille. Kaupungin eri palvelualueiden vastuuhenkilöt osallistuvat Pelastusopiston koulutuksiin säännöllisesti.

Kaupunki esittää alueellisille maanpuolustuskursseille henkilöitä.

1.9. Valmiussuunnittelun vastuut ja vastuuhenkilöt kaupunkikonsernissa

Kaupungin päätöksentekojärjestelmän pitää toimia samojen perusteiden mukaisesti normaalioloissa, erilaisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Selkeä

toimivallan jako ja eri toimijoiden välinen sujuva yhteistoiminta ovat tehokkaan toiminnan perustana.
Organisaatiorakenteet noudattavat samaa periaatetta; samat rakenteet pätevät tilanteesta riippumatta.
Kaupunginhallitus vastaa varautumisen järjestämisestä. Kaupunginjohtaja johtaa varautumista ja jatkuvuudenhallintaa.
Valmiussuunnitelmien valmistelua ja yhteensovittamista tehdään kaupungin johtoryhmässä. Suunnitelmien hyväksymisestä päättää toimivaltainen toimielin tai viranhaltija hallintosäännön mukaisesti.
Liitteenä 2 on taulukko valmiussuunnitelmista ja vastuista.

1.10. Varautumisvelvoitteiden huomioiminen ostopalveluissa ja sopimusperusteisessa palvelutuotannossa

Valmiuslain perusteluiden mukaan varautumisvelvoite koskee vain julkisen hallinnon tehtävien hoitamista. Ostopalveluina hankittujen palveluiden osalta toiminnasta häiriö- ja poikkeustilanteisiin tulee sopia sopimusteknisesti. Huoltovarmuuskeskuksen SOPIVA-aineistosta löytyy erityyppisiin sopimuksiin sovellettavia sopimuslausekkeita. Ostopalvelujen osalta on myös varmistettava, ettei kyseistä resurssia ole häiriötilanteissa jo varattu toisaalle (päällekkäisvaraus).
Kaupungin on varauduttava myös tilanteeseen, jossa ulkopuolinen palveluntoimittaja on häiriötilanteessa kyvytön täyttämään sopimusvelvoitteitaan. Varautumisvelvoitteet tulee sisällyttää sopimuksiin ja niiden toteuttamista seurataan.

1.11. Yhteistoiminta varautumisessa ja suunnitelmien yhteensovittaminen

Jos toimialan toiminta on voimakkaasti riippuvainen jonkun toisen toimijan tarjoamista palveluista, on ehdottoman tärkeää selvittää yhteistyössä ko. toimijan kanssa varautumiseen liittyviä käytäntöjä ja päivittää suunnitelmat yhteistyössä siten, että esimerkiksi resurssien päällekkäisvarausta ei tehdä. Tämä korostuu

varsinkin, jos saman toimijan resursseja käyttää useampi taho ja häiriötilanteen tai poikkeusolojen vuoksi resurssien saatavuus on tavanomaista heikompaa.

1.12. Kaupunkikonsernin valmiussuunnitelmien yhteensovittaminen

Valmiussuunnitelmien välinen koordinointi toteutetaan valmiussuunnitelmien päivitysten yhteydessä sekä tarvittaessa toimintaympäristön tai organisaation muutosten yhteydessä.

1.13. Pelastuslaitoksen tuki valmiussuunnittelulle

Päijät-Hämeen pelastuslaitos tukee kuntien valmiussuunnittelun tekemistä. Valmiussuunnittelun tukeminen sisältää mm. seuraavia tukimuotoja:

- asiantuntija-apu
- koulutus

2. Operatiivinen valmiussuunnitelma, häiriötilanteen hallinta

2.1. Häiriötilanteen hallinnan tehtävät ja tavoitteet

Häiriötilanteen hallinnan keskeiset tavoitteet ja tehtävät ovat seuraavat:

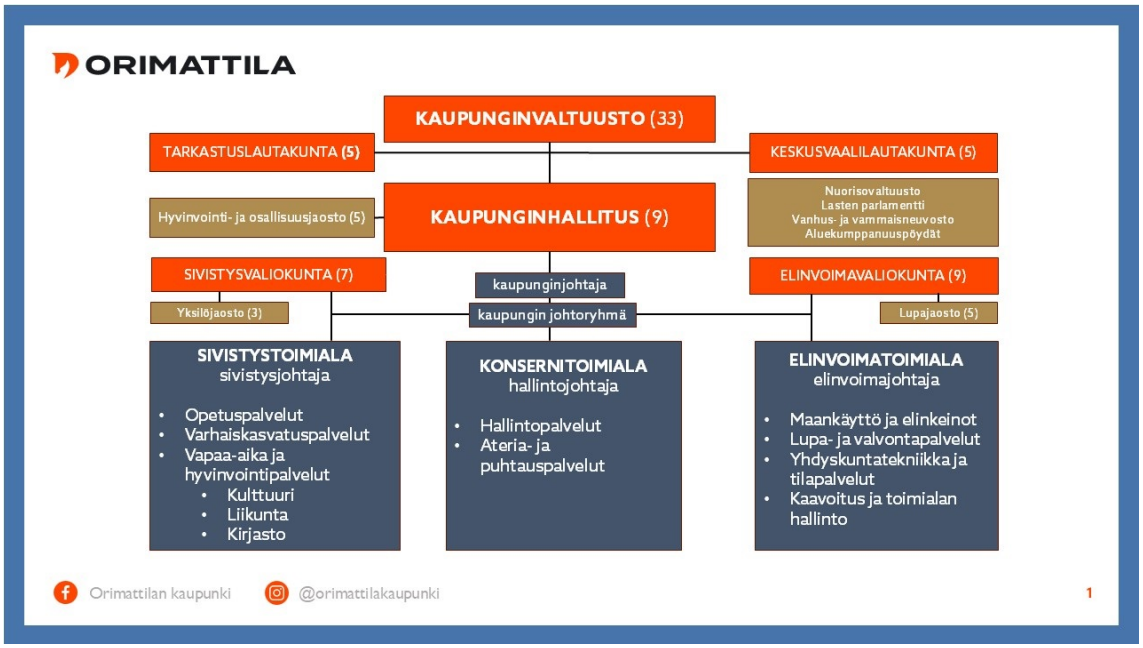
- kaupungin asukkaiden ja kaupungissa oleskelevien turvallisuuden ja hyvinvoinnin varmistaminen
- häiriötilanteen seurausten minimointi
- kaupungin johtamis- ja toimintakyvyn ylläpitäminen
- kaupungin toimintojen ja yhteistyötahojen toiminnan yhteensovittaminen
- kaupungin tuottamien elintärkeiden toimintojen ja palvelujen tuottamisen edellytysten varmistaminen ja siihen liittyvä päätöksenteko
- pelastustoimen ja muiden viranomaisten tukeminen
- tilannekuvan muodostaminen
- yhteydenpito ja tiedon välittäminen muille viranomaisille ja yhteistyötahoille
- tilanteen edellyttämän viestinnän organisoiminen henkilöstölle, kaupunkilaisille ja muille osallisille
- ohjeiden antaminen väestölle

2.2. Uhka-arvioiden keskeiset tulokset

Kaupunkikonsernin yhteinen uhka-arvio on liitteessä 1 Orimattilan kaupunkikonsernin riski- ja haavoittuvuuskartoitus.

2.3. Johtamisjärjestelmä normaalioloissa

Kuva Orimattilan kaupungin organisaatio vuonna 2026

2.4. Kaupunkikonsernin johdon ja avainhenkilöstön hälyttämis- ja informointijärjestelyt

Orimattilan kaupungin häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtoryhmän kokoonpano ja yhteystiedot ovat liitteessä 3.

Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtoryhmä hälytetään keskitetysti kaupunginjohtajan toimesta tai hänen estyneenä ollessaan hallintojohtajan toimesta.

2.5. Luottamushenkilöiden informointi

Luottamushenkilöiden informointi laajemmissa häiriötilanteissa on tarpeen. Vaikka luottamushenkilöillä ei ole häiriötilanteessa varsinaista operatiivista roolia, keskeisten luottamushenkilöiden on syytä tietää perustiedot häiriötilanteesta ja sen hallintaan liittyvistä toimenpiteistä.
Informoitavien luottamushenkilöiden yhteystietolomake on liitteessä 4.

2.6. Häiriötilanne johtamisen ja tilanteen seurannan käynnistäminen häiriötilanteessa

Häiriötilanteiden päätöksenteko tapahtuu kaupungissa normaalien toimivaltuuksien ja päätöksentekojärjestelmän puitteissa. Keskeisiä kysymyksiä tehostetun johtamisen käynnistämisessä, suunnittelussa ja tilanteen seurannassa ovat mm.:

- miten saadaan tieto kaikille tarvittaville johto- ja asiantuntijahenkilöille omassa organisaatiossa sekä keskeisille yhteistoimintatahoille
- milloin kokoonnutaan
- mitä tarvitaan mukaan
- miten organisoidutaan

Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtoryhmä muodostaa kaupungin toimintojen osalta häiriötilanteen hallinnassa keskeisen toiminnallisen osan.
Johtamisen ja tilanteen seurannan käynnistämisen järjestelyt on kuvattu johtokeskuksen työjärjestyksessä.

Häiriötilanne johtamisen käynnistämisestä päättää kaupunginjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan hallintosäännön mukainen sijainen. Toimivalta määräytyy hallintosäännön 7 luvun mukaisesti.

2.7. Johtamispaikat

Johtamispaikat ja varajohtamispaikat on määritelty yhteisesti johtoryhmän kesken.

2.8. Johtaminen ja tilannetietoisuus

Tilannetietoisuuden ja johtamisen edellytysten ylläpidon takia viestinnän tulee toimia myös häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikana. Johtamisen ja viestinnän jatkuvuus turvataan tarkoituksenmukaisilla varaviestintäratkaisuilla.
Tilannekuvan muodostamisella tarkoitetaan toimintaa, jossa muodostetaan kokonaiskuvaa nopeasti muuttuvasta ympäristöstä. Tilannekuvan kokoamisella luodaan edellytyksiä päätöksenteolle ja johtamiselle. Tilannekuvaa välitetään toimialalta toiselle ja muille viranomaisille.

Tilannekuvan muodostamisen keskeisiä tekijöitä ja kysymyksiä ovat:

- mitä on tapahtunut
- ketkä ovat aktiivisia toimijoita tilanteessa
- mistä häiriötilanne johtuu
- mitkä ovat tilanteen vaikutukset yhteisölle yleisesti
- mitkä ovat häiriötilanteen vaikutukset omalle toiminnalle lyhyellä ja pitkällä aikavälillä
- tilanteen kehittymisen vaihtoehdot
- mitä toimenpiteitä tilanteen hallitsemiseksi on perusteltua toteuttaa
- mitä muut toimijat tekevät
- ovatko omat resurssit riittävät
- mitä muita resursseja on käytettävissä ja miten niitä saadaan käyttöön
- resurssien jakaminen ja priorisointi
- keneltä tarvitsemme tietoa
- ketkä tarvitsevat tietoa meiltä

Tilannekuvan muodostamisessa on erotettava:

- tilannekuva omalle organisaatiolle
- muille organisaatioille välitettävä tilannekuva

2.9. Viestinnän ja tiedottamisen peruslinjaukset

Viestinnän peruslinjaus häiriötilanteissa on, että toimivaltainen johtovastuussa oleva viranomainen vastaa myös tilanteeseen liittyvästä viestinnästä. Muut mahdollisesti toimintaan osallistuvat puolestaan vastaavat omaan toimintaansa liittyvästä viestinnästä. Laajoissa häiriötilanteissa, jotka vaikuttavat kaupungin palvelutuotantoon tai muutoin kaupungin eri toimialojen toimintaan, viestintä keskitetään ja yhteen sovitetaan eri toimialojen ja toimijoiden kesken.

Häiriötilanteissa noudatetaan kaupungin kriisiviestintäohjetta.

2.10. Vastuut ja tehtävät häiriötilanteen hallinnassa

Häiriötilanteiden hallintaan liittyvät vastuut ja tehtävät vaihtelevat erityyppisiin uhkiin liittyen. Uhkakartoituksen mukainen häiriötilanteen hallintaan osallistuvien toimialojen tehtävänjako voidaan koota valmiusmatriiseihin, joista esimerkki on liitteessä 5.

2.11. Pelastustoiminta, väestön suojaaminen ja yhteistoiminta pelastuslaitoksen kanssa

Pelastuslaitos vastaa pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta, kun tulipalo, muu onnettomuus tai niiden uhka vaatii kiireellisiä toimenpiteitä ihmisen hengen tai terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojaamiseksi tai pelastamiseksi, eivätkä toimenpiteet ole onnettomuuden tai sen uhan kohteeksi joutuneen omin toimin hoidettavissa tai kuulu muun viranomaisen tai organisaation hoidettavaksi.

Pelastuslaitoksen valmiutta kohotetaan tilanteen vaatimalla tavalla Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen valmiussuunnitelman mukaisesti.

Pelastustoiminnan keskeisiä tehtäviä ovat:

- paloasemien valmiuden kohottaminen sekä viesti-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien saattaminen toimintavalmiuteen
- pelastus- ja muut tarvittavat toimenpiteet tuho- ja vaaratilanteissa
- mahdollisten väestön evakuointien toteuttaminen
- toimialaa koskeva tiedotus ja valistus alueen väestölle
- omatoimisen varautumisen organisaatioiden perustaminen ja toimintavalmiuteen saattaminen
- rakenteellisen suojelun neuvonta ja ohjaus (väestönsuojien käyttökuntoon saattaminen ja tilapäisten suojarakenteiden rakentamisen ohjaaminen)

2.12.1. Yhteistoiminta

Orimattilan kaupungin johtokeskus ja muut yhteistoimintaviranomaiset osallistuvat pelastustoimintaan omilla organisaatioillaan. Orimattilan kaupungin toimialakohtaisissa valmiussuunnitelmissa esitetään konkreettiset tehtävät

osallistumisessa pelastustoimintaan ja siihen varautumisesta myös poikkeusoloja varten.
Pelastuslaitoksen yhteyshenkilö toimii asiantuntijana johtokeskuksessa ja avustaa yhteisen tilannekuvan ylläpidossa.

2.12.2. Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoiminnan johtaminen toteutetaan Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen johtokeskusohjeen mukaisesti.
Useamman toimialan viranomaisten osallistuessa pelastustoimintaan tilanteen yleisjohtajana toimii pelastustoiminnan johtaja, eli pelastusviranomainen. Yleisjohtaja vastaa tilannekuvan ylläpitämisestä ja toiminnan yhteensovittamisesta. Tilanteen yleisjohtaja voi muodostaa avukseen viranomaisten, laitosten ja toimintaan osallistuvien vapaaehtoisten yksiköiden edustajista koostuvan johtoryhmän ja kutsua asiantuntijoita avukseen.
Orimattilan kaupungin eri toimialojen palvelualueet toimivat oman johtonsa alaisuudessa siten, että niiden toimenpiteet kokonaisuudessaan edistävät onnettomuuden tai tilanteen seurausten tehokasta torjuntaa.

2.12.3. Väestön varoittaminen

Pelastuslaitos vastaa väestön varoittamisesta vaaratiedotteella ja muilla viranomaiskanavilla.

2.12.4. Väestön suojaaminen

Normaaliolojen onnettomuuksissa väestö suojautuu viranomaisen määräyksestä pääasiassa asuin- ja muihin sisätiloihin. Väestönsuojiin suojaudutaan lähinnä poikkeusolojen vakavimmissa uhkissa viranomaisen määräyksestä.
Pelastuslaitoksella ja rakennusvalvonnassa on tiedot Orimattilan kaupungin alueen väestönsuojista.
Orimattilan kaupungin toimialat ja palvelualueet (viranomaiset) avustavat tarvittaessa väestön suojaamisessa.

2.12.5. Väestön evakuointi

Väestön evakuoinnilla tarkoitetaan viranomaisten johdolla tapahtuvaa väestön tai sen osan siirtämistä pois vaaran uhkaamalta alueelta, sijoittamista turvalliselle

alueelle sekä väestön elinedellytysten ja yhteiskunnan tärkeiden toimintojen turvaamista evakuointitilanteessa. Väestön evakuointi on osa pelastustoimintaa, joten sen suunnittelu ja toteutus tapahtuu pelastuslaitoksen johdolla. Orimattilan kaupungin toimialat ja niiden alaiset palvelualueet (viranomaiset) avustavat tarvittaessa väestön evakuoinnissa evakuointisuunnitelman mukaisesti. Suppeimmillaan evakuointi voi koskea esimerkiksi yhden talon asukkaiden ja laajimmillaan useiden kuntien tai vielä laajempien alueiden koko väestön siirtämistä pois vaaran uhkaamalta alueelta ja sijoittamista turvalliselle alueelle. Päijät-Hämeen pelastuslaitos on laatinut Päijät-Hämeen evakuointisuunnitelman. Suunnitelma kattaa normaaliajan ja poikkeusolot. Evakuointia koskevat tarkemmat suunnitelmat on määritelty erillisissä viranomais- ja liiteasiakirjoissa.

2.12.6. Omatoiminen varautuminen

Pelastuslaitos vastaa omatoimisen varautumisen organisoinnista, toimintavalmiuteen saattamisesta ja käytöstä.
Omatoimisen varautumisen toimintoja voidaan johtaa suojautumista ja evakuointeja edellyttävissä tilanteissa. Toiminnalla mahdollistetaan mm. ohjeiden perillemeno ja tilannekuvan kokoaminen.

2.13. Toiminnan yhteensovittaminen

Orimattilan kaupungin toimintojen varmistamiseksi kaupungissa toimivat tai kaupungin alueella vaikuttavat eri yhteistyöviranomaiset ja -tahot nimeävät valmiussuunnittelun yhteyshenkilön, jonka tehtävänä on vastata omasta valmiussuunnittelusta ja erityistilannesuunnittelusta. Tarvittaessa em. tahot perustavat häiriötilanteen vaatiman valmiusorganisaation ja sovittavat yhteen kaupungin ja oman organisaation valmiussuunnitelmat.
Näitä tahoja ovat mm.:

- konserniyhteisöt
- kuntayhtymät ja muut alueelliset toimijat
- naapurikunnat
- keskeiset elinkeinoelämän toimijat
- valtion paikallis-, alue- ja keskushallinto
- puolustusvoimat
- järjestöt, kirkot ja muut uskonnolliset yhdyskunnat

Yhteistoiminnan tavoitteena on taata kaikille osapuolille hyvät toimintaedellytykset, selkiyttää suunnittelua ja poistaa päällekkäisyyksiä erityisesti henkilöstön, ajoneuvojen ja tilojen varaamisessa sekä alueiden käytössä.

3. Poikkeusolojen valmiussuunnitelma, varautuminen poikkeusoloihin

3.1. Poikkeusolojen vaikutukset kaupungin toimintaan ja toimintaedellytyksiin

Poikkeusoloja ovat valmiuslaissa ja puolustustilalaissa säädetyt tilanteet, joiden hallitseminen ei ole mahdollista viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin tai voimavaroin. Poikkeusoloja valmiuslain 3 §:n mukaan ovat:

1. Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila
2. Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista
3. väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat
4. erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila
5. vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti

Valmiuslain mukaan viranomaiset voidaan oikeuttaa poikkeusoloissa rajoittamaan eräitä perusoikeuksia, mutta siinä yhteydessä käyttämään vain sellaisia toimivaltuuksia, jotka ovat välttämättömiä ja oikeasuhtaisia laissa säädetyn tarkoituksen saavuttamiseksi. Toimivaltuuksia voidaan käyttää vain sellaisin tavoin, jotka ovat välttämättömiä lain tarkoituksen saavuttamiseksi ja oikeassa suhteessa toimivaltuuden käyttämisellä tavoiteltavaan päämäärään nähden. Toimivaltuuksia voidaan käyttää vain, jos tilanne ei ole hallittavissa viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin.

3.2. Kaupungin hallinto poikkeusoloissa

Kaupungin päätöksenteko saattaa poikkeusoloissa edellyttää erityisjärjestelyjä. Valmiuslain 108 §:ssä on säädetty kunnan hallinnosta. Säännöksen mukaan kuntalain estämättä kaupunginvaltuusto voidaan poikkeusoloissa kutsua koolle välittömästi ja valtuusto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet valtuutetuista on läsnä.

Jos valtuustoa ei saada koolle päätösvaltaisena ja painavat syyt edellyttävät välitöntä päätöksentekoa, kaupunginhallituksella on oikeus päättää niistä asioista, jotka koskevat kaupungin hallinnon järjestämistä, johto- ja hallintosääntöä, toimivallan siirtämistä, talousarviota ja veroja sekä muista valtuuston päätettäväksi säädetyistä asioista. Kaupunginhallituksen on mahdollisimman pian saatettava nämä päätökset valtuuston päätettäviksi. Kaupunginhallituksen päätös on voimassa kunnes valtuusto on päättänyt asiasta.

3.3. Valmiustoiminta poikkeusoloissa

Valmiuden säätelystä (tehostamisesta) puhuttaessa käytetään usein asteikkoa:

- perusvalmius
- tehostettu valmius
- täysvalmius

Perusvalmiudessa organisaatio toimii silloin, kun mitään erityistä kaupungin toimintoihin vaikuttavaa, ennakolta havaittavissa olevaa, häiriötä tai turvallisuusuhkaa ei ole.

Tehostettu valmius tarkoittaa valmiutta, joka on mahdollista toteuttaa palvelualuekohtaisin, häiriötilanteesta selviytymisen edellyttämin sisäisin päätöksin ja viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin silloin, kun on saatu ennakkovaroitus tai tieto uhkaavasta vaarasta tai kansainvälisen tilanteen kiristyminen sitä edellyttää.

Täysvalmius tarkoittaa valmiutta, jonka saavuttaminen ei onnistu ilman viranomaisten lisätoimivaltuuksia. Näistä toimivaltuuksista on säädetty valmiuslaissa ja niitä voidaan ottaa käyttöön, jos valtioneuvosto, yhteistoiminnassa presidentin kanssa, toteaa maassa vallitsevat poikkeusolot.

3.4. Varausjärjestelyt ja varaamisen vastuut

3.4.1. Henkilöstön varaamisen vastuut kaupunkikonsernissa

Orimattilan kaupunki tekee vapautusta aseellisesta palveluksesta koskevat VAP-esitykset puolustusvoimien kanssa tehdyn yhteistoiminta-asiakirjan mukaisesti.

Henkilöstön varaaminen tehdään keskitetysti.

Peruslinjauksena on, että varattavaksi henkilöksi esitetään ensisijaisesti yli 35-vuotiaita henkilöitä.

3.4.2. Vastuut rakennusvarauksista

Poikkeusolojen toimintoja varten tehdyt rakennusvaraukset ehkäisevät päällekkäisiä eri toimijoiden tilojen käyttöä koskevia suunnitelmia.

Rakennusvaraukset tehdään keskitetysti elinvoimajohtajan johdolla ja toimitetaan toimivaltaiselle viranomaiselle.

3.4.3. Vastuu ajoneuvo- ja työkonevarauksista

Ajoneuvo- ja työkonevaraukset suunnitellaan osana kaupungin varautumista siten, että kriittisten toimintojen edellyttämät kuljetus- ja työkoneresurssit ovat käytettävissä häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Varausten valmistelusta ja yhteensovittamisesta vastaa toimivaltainen viranhaltija yhteistyössä toimialojen ja keskeisten yhteistyötahojen kanssa.

Tarkemmat varausjärjestelyt, vastuut ja kohdennukset on määritelty erillisissä liitteissä.

3.5. Väestönsuojelutehtävät ja väestönsuojeluorganisaatio

Pelastuslakiuudistuksen (v. 2011) mukaan muodostelmia (raivaus-, ensiapu-, rakentamis-, yleis-) ei tarvitse laatia. Jos muodostelmia tarvitaan, ne ovat apuna pelastuslaitosta varten.

Väestönsuojelutehtävien jako kaupungin varautumisen näkökulmasta:

- osa pelastuslaissa tarkoitettuun pelastustoimintaan osallistumista aseellisissa selkkauksissa ja niiden aikana tapahtuvissa onnettomuuksissa; suunnittelu tapahtuu pelastuslaitoksen johdolla ja yhteen sovittamana
- osa muuta toimintaa kuin pelastustoimintaa; kukin viranomainen, palvelualue tai organisaatio hoitaa sille kuuluvia väestönsuojelutehtäviään

ko. hallinnonalan lainsäädännön mukaisesti sekä ottaa ne huomioon varautuessaan toimintaansa aseellisissa poikkeusoloissa

Kaupungin ei tarvitse tehdä erikseen väestönsuojelusuunnitelmia, vaan kullekin hallinnonalalle kuuluviin väestönsuojelutehtäviin varautuminen ja niihin liittyvä suunnittelu sisältyy muuhun valmiussuunnitteluun ja muun muassa onnettomuuksia varten muutoinkin tehtävään suunnitteluun.

Käsitteitä

Varautuminen: toiminta, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen vakavissa häiriöissä ja poikkeusoloissa sekä erityistilanteissa. Varautumistoimenpiteitä ovat muun muassa valmiussuunnittelu, jatkuvuusriskien hallinta, etukäteisvalmistelut, koulutus sekä valmiusharjoitukset.

Valmiussuunnittelu: normaaliaikana laadittava ja ylläpidettävä kuvaus toimenpiteistä, joilla varmistetaan toiminta vakavissa häiriöissä ja poikkeusoloissa.

Uhkamalli: yleisellä tasolla oleva kuvaus turvallisuusympäristön häiriöistä, jotka toteutuessaan mahdollisesti vaikuttavat kansalaisten elinmahdollisuuksiin ja turvallisuuteen. Uhkamallissa esitetään uhkan luonteen mukaisesti sen vaikutusmekanismi, lähde, kohde ja vaikutus kohteessa, todennäköisyys sekä luetellaan uhkamalliin kuuluvat vakavimmat erityistilanteet.

Uhka-arvio: toimivaltaisen viranomaisen uhkamallin pohjalta laatima vastuullaan oleviin tehtäviin ja erityistilanteisiin liittyvä arvio, jossa käsitellään uhkan lähdettä, kohdetta, toteutumistapaa, todennäköisyyttä, vaikutuksia tehtävien hoitamiseen sekä vastatoimenpidemahdollisuuksia ja niiden valmisteluun tarvittavaa aikaa.

Häiriötilanne: uhka tai tapahtuma, joka vaarantaa yhteiskunnan turvallisuutta, toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia ja jonka hallinta edellyttää viranomaisten ja muiden toimijoiden tavanomaista laajempaa tai tiiviimpää yhteistoimintaa ja viestintää. Uhkamalleihin sisältyy lukuisia häiriötilanteita, joihin varautuminen on ministeriöiden vastuulla. Häiriötilanteita voi esiintyä sekä normaalioloissa että poikkeusoloissa. Normaalioloissa esiintyvät häiriötilanteet hallitaan viranomaisten tavanomaisin toimivaltuuksin tai voimavaroin.

ORIMATTILAN KAUPUNKI
Erkontie 9, PL 46,16301 Orimattila
orimattila.fi

Liitteet

Liite 1 Riski- ja haavoittuvuusanalyysi

Liite 2 Valmiussuunnitelmat ja vastuut

Liite 3 Johtokeskuksen hälytysohje nimi- ja yhteystietoineen

Liite 4 Informoitavien luottamushenkilöiden yhteystietolomake

Liite 5 Vastuut ja tehtävät häiriötilanteen hallinnassa, valmiusmatriisi, esimerkki

ORIMATTILAN KAUPUNKI
Erkontie 9, PL 46,16301 Orimattila
orimattila.fi